

רם סמפץ – שלבים בבדיקת רלוונטיות ומהימנות מקורות מידע

מניפת שאלות לבדיקת הרלוונטיות והמהימנות של מקורת מידע. (תרגום מ: [מדריך מהיר להערכת מקורות של ספריית אוניברסיטת ברקלי](#))

רלוונטיות (Relevance) -

- איך זה רלוונטי למחקר שלך?
 - האם זה מנתח את המקור הראשוני שאתם חוקרים?
 - האם זה מכסה את המחברים או האנשים עליהם אתם חוקרים אבל באמצעות טקסטים ראשוניים?
 - האם אתם יכולים ליישם בעבודתכם את תבניות הניתוח של המחברים?
- מה היקף הכיסוי של המקור?
 - האם זו סקירה כללית או ניתוח מעמיק?
 - האם טווח הכיסוי תואם את המידע שאתם צריכים?
 - האם אזור הזמן והאזור הגיאוגרפי רלוונטי למחקר שלכם?

מטרה (Purpose) -

- לאיזו מטרה נוצר המקור?
 - האם יש לו ערך כלכלי למחבר או למפרסם?
 - האם זה מקור חינוכי? משכנע?
 - על אילו שאלות מנסה המקור לענות?
 - האם המקור מתיימר להיות אובייקטיבי?
 - האם המקור ממלא אילו צרכים, אישיים, מקצועיים או חברתיים?
- מי הקהל אליו מכוון המקור?
 - האם מיועד לתלמידים?
 - האם מיועד לקהל הרחב?

מכות (Authority) -

- מי המחברים?
- מה עוד כתוב המחברים?
- באילו קהילות והקשרים המחברים מוכרים כמומחים?
 - האם המחברים מייצגים נקודת מבט מסוימת?
 - האם הם מייצגים אוריינטציה מסוימת של מגדר, מין, גזע, פוליטיקה, חברה או תרבות?
 - האם הם נותנים זכות יתר לכמה מקורות או מחברים על פני אחרים?
 - האם יש להם תפקיד רשמי במוסד מסוים?

מועד הפרסום (Date of publication) –

- מתי פורסם המקור לראשונה?
- באיזו גרסה או מהדורה של המקור אתם מעיינים?
 - האם יש הבדלים בין המהדורות, למשל הקדמה או הערות חדשות?
 - אם הפרסום מקוון מתי עודכן לאחרונה?
- מה השתנה בתחום שלכם מאז מועד הפרסום?
- האם פורסמה איזו סקירה, תגובה או סתירה למקור?

פרסום הסוג והתבנית (Publication & Format) –

- היכן זה פורסם?
- האם זה פורסם בפרסום מלמד, כמו למשל כתב-עת אקדמי?
 - מי המוציא לאור? האם זו הוצאת אוניברסיטאית?
 - האם זה קיבל הערכת עמיתים (peer-review) רשמית?
- האם לפרסום יש עורך ספציפי?
 - האם העורך נחשב שמרני או ליברלי?
 - האם הפרסום ממומן על ידי חברה או ארגון כלשהו? האם למממן יש הטיה מסוימת?
- האם לפרסום היו אי אלו מחסומים גלויים לעין?
 - האם זה פרסום עצמי?
 - האם היו עורכים או מחוויי דעה חיצוניים?
- היכן, גיאוגרפית, זה פורסם לראשונה ובאיזו שפה?
- באיזה מדיום זה פורסם?
 - האם פורסם מקוון או בדפוס או בשניהם?
 - האם זה בלוג? סרטון יוטיוב? פרק בטלוויזיה? מאמר מכתב-עת מודפס?
 - מה המדיום מספר לכם על המאזינים אליהם מכוון המידע?
 - מה המדיום מספר לכם על מטרת המידע?

ציטוט (Documentation) –

- האם הם ציטטו את המקורות שלהם?
 - אם לא, האם יש לכם עוד דרכים לאמת את מהימנות של הטענות המוצגות?
- את מי הם ציטטו?
 - האם המחבר קשור בדרך כלשהי למי שהוא מצטט?
 - האם המחברים המצוטטים הם חלק מתנועה אקדמית כלשהי או אסכולה מסוימת?
- התבוננו מקרוב בציטטות ופסקאות ממקורות אחרים:
 - האם הם ייצגו נאמנה את ההקשר של המקור המצוטט?
 - האם הם התעלמו אי אלו מרכיבי חשובים מהמקור המצוטט?